

Prof. dr hab. Zofia Uzelac
Wydział Aktorski
PWSFTviT im. L. Schillera
w Łodzi

**Recenzja pracy doktorskiej pani
Agnieszki Glińskiej**

pt. „Czytam Czechowa.

Wybrane psychologiczne aspekty dramatów Antoniego Czechowa”

**oraz dorobku artystycznego i pedagogicznego w związku z toczącym
się postępowaniem o uzyskanie stopnia doktora
w dziedzinie: Sztuk Teatralnych.**

Pani Agnieszka Glińska ukończyła Wydział Aktorski i Wydział Reżyserii Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie w roku 1994. Następnie w Mistrzowskiej Szkole Reżyserii Filmowej Andrzeja Wajdy odbyła kurs „Studio prób” oraz międzynarodowy kurs „Ekran” w roku 2007. Jest aktorką, pedagogiem, reżyserem teatralnym, filmowym i telewizyjnym. Jako aktorka zadebiutowała w 1990 roku w przedstawieniu „Teraz ja, czyli wariacje na temat” według Antoniego Czechowa w reżyserii Mai Komorowskiej rolą Natalii Stiepanownej, a dwa lata później w Teatrze im. Jana Kochanowskiego w Opolu Arlekinadą Terence’a Rattigana jako reżyser. W latach 2000-2004 oraz 2010-2011, w warszawskim Teatrze Współczesnym pracowała jako reżyser, a od 2012 do 2015 roku była również dyrektorem artystycznym Teatru Studio im. Stanisława Ignacego Witkiewicza w Warszawie. Posiada imponujący dorobek artystyczny. Ponad pięćdziesiąt reżyserii teatralnych, liczne role w filmach i spektaklach telewizyjnych, scenariusze do spektakli telewizyjnych oraz reżyserię seriali telewizyjnych. Wyreżyserowała m.in. „Niebo–Piekło” według Prospera Merimeego w Starym Teatrze w Krakowie, „Trzy siostry” Czechowa w Teatrze Powszechnym w Warszawie, „Opowieści Lasku Wiedeńskiego” Ödöna von Horvátha w Teatrze Ateneum w Warszawie, „Moralność Pani Dulskiej” Gabrieli Zapolskiej w Teatrze Powszechnym w Łodzi, „Czwartą siostrę” Głowackiego w Teatrze Polskim we Wrocławiu oraz wiele przedstawień dla Teatru Telewizji.

Za swoją twórczość została wielokrotnie nagrodzona m.in. jest laureatką nagrody im. Bohdana Korzeniewskiego dla młodego reżysera – 1993 r., przyznawanej przez Ministerstwo Kultury, nagrody im. Leona Schillera przyznawanej przez ZASP - 1997, w roku 1999 otrzymała Paszport POLITYKI w kategorii Teatr za „dar pokazywania w teatrze miłości i cierpienia, za ciekawość ludzi i spraw ludzkich”.

Inne nagrody to: 2002 r.- Nagroda Feliks w kategorii: najlepszy reżyser za spektakl „Bambini di Praga” w Teatrze Współczesnym w Warszawie, 2003 - nagroda dla najlepszego spektaklu Teatru TV na Lecie Filmów w Kazimierzu Dolnym za spektakl „Czwarta siostra”, 2003 - Grand Prix za reżyserię spektaklu „Czwarta siostra” na Krajowym Festiwalu Teatru Polskiego Radia i Teatru TV „Dwa teatry” w Sopocie, 2010 - Nagroda im. Cypriana Kamila Norwida w kategorii „Teatr” za reżyserię przedstawienia „Lekkomyślna siostra” w Teatrze

Narodowym w Warszawie, 2011 - Nagroda im. Tadeusza Boya-Żeleńskiego - za osiągnięcia reżyserskie, w szczególności spektakle w Teatrze Narodowym „Lekkomyślna siostra” Włodzimierza Perzyńskiego i „Mewa” Antoniego Czechowa, Teatrze Współczesnym „Sztuka bez tytułu” Antoniego Czechowa i Teatrze na Woli „Amazonia” Michała Walczaka.

Pani Agnieszka Glińska posiada również ogromne doświadczenie pedagogiczne. Od 1999 roku do 2012 roku była zatrudniona w Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie. Natomiast od 2017 roku pracuje ze studentami Akademii Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie. Wyreżyserowała osiem spektakli dyplomowych. Jest szanowana i ceniona przez pedagogów i studentów. W przyjętym sposobie nauczania dzięki swojej dogłębnej metodzie analizy traktuje studentów jako twórców obdarzonych niezwykłym darem jakim jest specyficzna wrażliwość i wyobraźnia. Rozwija cechy osobowości i korzysta z nich w nauce rzemiosła.

Wielokrotnie miałam przyjemność oglądać przedstawienia dyplomowe autorstwa Pani Agnieszki Glińskiej w czasie Festiwalu Szkół Teatralnych. Unikając rozwiązań tanich i dosłownych w wyrazie Pani Agnieszka Glińska buduje rzeczywistość niejednoznaczną, pozostawiającą odbiorcą przestrzeń dla ich własnych skojarzeń. Przedstawienia te cieszyły się nie tylko uznaniem jurorów i krytyki, ale również były entuzjastycznie przyjmowane przez publiczność.

Jako część pracy praktycznej Pani Agnieszka Glińska zgłosiła przedstawienia dramatów Antoniego Czechowa „ Sztukę bez tytułu” z Teatru Współczesnego w Warszawie z 2009 roku, „ Mewę” z Teatru Narodowego w Warszawie z 2010 roku i „ Wiśniowy sad” z Teatru Studio w Warszawie z 2013 roku.

Wszyscy krytycy teatralni zgodnie podkreślają wybitne osiągnięcia artystyczne pisząc o spektaklach Pani Agnieszki Glińskiej „ *Agnieszka Glińska kolejny raz udowadnia, że klasyków nie trzeba wciskać we współczesny kostium i poprawiać. Jej „ Sztuka bez tytułu” w Teatrze Współczesnym w Warszawie to spektakl poprowadzony konsekwentnie , świetnie zagrany i wiele mówiący o nas samych..... Zresztą pochwały należą się niemal wszystkim aktorom- bo „ Sztuka bez tytułu” to świetnie zagrany spektakl, zbudowany z dobrze pomyślanych scen, z których szczególnie dotkliwa i wyrazista jest ostatnia*” („Dziennik Gazeta Prawna” Agnieszka Michalak- 24 grudzień 2004 rok).

....., *Mewa” w Teatrze narodowym udowadnia, że Czechow nie ma przed Agnieszką Glińską*

tajemnic. „ Mewa” Glińskiej zapewne podobała by się autorowi. Czechow jak pamiętam dziwił się bardzo , że widzowie jego sztuk zamiast śmiać się płaczą. Tym razem jednak, okazji do śmiechu jest całkiem sporo, bo Agnieszka Glińska czyta najczęściej wystawiany utwór pisarza z Taganrogu jako komedię. Nie interesuje jej obecny w tekście melodramat. Woli podstawiać postaciom pod nos lustra i pytać, co zrobili ze swoim życiem. Ów brak czułości procentuje czyniąc inscenizację zwartą, niemalże pozbawioną pustych miejsc, a przy tym dawno nie widziałem Czechowa tak ostrego, do tego stopnia zaprawionego goryczą, tyle, że Glińska nie powtarza typowych błędów innych reżyserów i nie zatapia spektaklu w egzystencjonalnych mrokach. Przeciwnie, wszystko tu jest przejrzyste, zrobione i zagrane od początku do końca, w myśl zasady, że śmiech zasłania smutek, komedia jest rewersem tragedii. Tak myślał Czechow, poprawianie Go byłoby kompletnie bez sensu”. („Przekrój”, Jacek Wakar) .

„Prawdę mówiąc, dawno nie widziałam tak dobrego Czechowa na scenie jak „ Wiśniowy sad” w Studio, choć autor grany jest często. Przeważnie bez zrozumienia, gdyż zamiast sensownej i współczesnej analizy jego sztuk nowoczesny reżyser pokazuje na scenie własne myśłatka” („Twórczość”, Elżbieta Baniewicz) .

Pani Agnieszka Glińska od dawna zafascynowana jest dramataми Antoniego Czechowa. Wielokrotnie wybierała sztuki tego autora zawsze z potrzeby głębokiej konfrontacji na różnych etapach swojej osobistej i zawodowej drogi. Realizowała trzykrotnie „ Trzy siostry, dwukrotnie „ Mewę” , „ Wiśniowy Sad” i „ Płatonowa”.

Praca pisemna pt. „Czytam Czechowa. Wybrane psychologiczne aspekty dramatów Antoniego Czechowa” pisana pod opieką promotora dr hab. Małgorzaty Hajewskiej-Krzysztofik , stała się dla mnie fascynującą lekturą. Czytałam ją z prawdziwą satysfakcją i ogromnym zaciekawieniem.

Praca składa się z pięciu rozdziałów: 1: Wstęp. Spotkanie z Czechowem. 2: Zdradzeni przez ojców. „ Płatonow”. 3. Opuszczeni przez matki. „ Mewa”. 4. Uwięzieni w dziecku. „ Wiśniowy sad”. 5. Zakończenie: uczenie Czechowem.

We wstępie Pani Agnieszka Glińska tak uzasadnia fascynację Antonim Czechowem. „Antoni Czechow opisywał to co widział. Opisywał ludzi jakich znał: pełnych sprzecznych uczuć, samotnych, uwikłanych w relacje, nieporadnych w emocjach. Odczuwających pustkę własnej egzystencji i uparcie próbujących nadać tej egzystencji jakiś sens: miłością, pracą, marzeniami.....Dni i lata upływają nam na pracy, tęsknocie za innym , lepszym życiem. Powtarzamy błędy naszych rodziców. Nasze dzieci rosną, powtarzają nasze błędy;. Zaklęty

łańcuch niespełnienia, niedosytu i BRAKU wydaje się nie do przerwania. Wszystko to widział Czechow na długo przed tym, zanim w nasze życie wkroczyła psychologia, psychoterapia, diagnozy zaburzeń osobowości i depresji, czy wezwania do samostanowienia i przekonanie, że szczęście nie jest splotem okoliczności lecz wewnętrzną decyzją”.

W rozdziale drugim dzięki lekturze oryginalnych fragmentów „Sztuki bez tytułu”, nieznanych dotąd w Polsce, Pani Agnieszka Glińska dochodzi do wniosku, iż podstawową tkanką tej sztuki jest relacja: dorosłe dzieci- rodzice. „ Ojcowie tyrani, ojcowie alkoholicy, ojcowie przemocowi, niekochający, nieczuli ojcowie odbierający synom prawo do decydowania o sobie, do rozwoju: tacy ojcowie trwale upośledzają emocjonalnie.

W rozdziale trzecim główną osią na której Czechow rozpiął tematy i wątki w „ Mewie” jest relacja: matka- syn. „ *Tuż przed rozpoczęciem przedstawienia matka i syn żonglują cytatami z Hamleta. Niezwykły to moment. Windujący relacje ponad rejony psychologii i realizmu. Ten krótki fragment rozmowy Gertrudy z Hamletem przenosi „ Mewę” w kontekst archetypu. Zdradzony przez matkę- syn, oskarżona przez syna- matka. Perpetum mobile. Niekończący się łańcuch win i krzywd. Nigdy się nie jest wystarczająco dobrą matką, przy najlepszych intencjach. Zawsze przyjdzie moment w którym syn te intencje skompromituje. Syn nigdy nie odwzajemni matce tej emocji, którą by chciała dostać z powrotem. Musi zabić, by sam żyć”.*

W rozdziale czwartym analizując „ Wiśniowy sad” pisze: *to komedia o dramatycznym uciekaniu przed życiem. Nikt tu nie potrafi wziąć odpowiedzialności za swój los. Jak działają niedojrzałe mechanizmy obronne ?. Mechanizmy obronne, czyli strategie i siły kształtujące nasze osobowości, które sterują naszymi zachowaniami dzielimy na dojrzałe i niedojrzałe. Te drugie zatrzymują w dzieciństwie i pozornie chronią, chroniąc przed doświadczaniem cierpienia, nie pozwalają świadomie żyć”.*

W ostatnim rozdziale pt. „ Uczenie Czechowem” namawia studentów aby relacja w którą wchodzi z bohaterem stała się spotkaniem z drugim człowiekiem, aby nie była powierzchowna, lecz pełna empatii i uważności. „ Czytanie Czechowem” tekstów scenicznych stało się metodą Pani Agnieszki Glińskiej”. Na użytek zajęć ze studentami stworzyła zbiór pytań do postaci.

Myślę, iż dla aktorów i studentów praca z Panią Agnieszką Glińską jest porywającą przygodą artystyczną.

Pani Agnieszka Glińska jest dla mnie przykładem harmonijnego rozwoju artystki, konsekwentnie przemierzającej etapy uświadamiania sobie czym jest aktorstwo, reżyseria, teatr. Najważniejsze w mojej ocenie jest oddanie Pani Agnieszki Glińskiej wszystkim swoim działaniom oraz pasja z jaką pracuje na scenie i na uczelni.

Biorąc pod uwagę dorobek artystyczny i pedagogiczny Pani Agnieszki Glińskiej stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne i pedagogiczne znacznie przekraczają wymagania stawiane do uzyskania stopnia doktora i w pełni spełniają warunki artykułu 16 ustawy z 14 marca 2003 roku (z późniejszymi uzupełnieniami), w związku z powyższym z pełnym przekonaniem wnioskuję o przyznanie pani Agnieszce Glińskiej stopnia doktora sztuki w dziedzinie sztuk teatralnych.

Z poważaniem

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ewelina Ukeles', written in a cursive style.

Łódź, dnia 30 lipca 2018 r.